

Historická cesta mestom Spišská Belá Pamätník obetiam komunizmu

Pamätník obetiam komunizmu

Pre nezainteresovaných je to len kus kame a. Pre tých, ktorých sa komunistické prenasledovanie dotklo znamenáasto zniené životy a zdravie nielen väznených, aleasto aj ich rodín. Najprv to bolo 34 mužov odvie ených hne vo februári 1945 do tábtorov nútených prác v Rusku. Náboženský život v meste v 50-tych rokoch 20.storo ia bol t om v oku komunistickému režimu a preto svoj útok zameral na k azov a mládež z okruhu spolku. K azi Štefan Vaver ák a Ján Lang boli odvie ení do väzenia priamo z fary a kaplán Štefan Baláž ich nasledoval onedlho. Trinás k azov spolu strávilo 63 rokov vo väzniciach a uránových baniach. V atmosfére týchto udalostí a pod vplyvom vysielania rádia Biela légia študenti gymnázia v Kežmarku Bohuš Jakubjak zo Spišskej Belej a Peter Drozd z Kežmarku sformulovali výzvu k ob anom, aby bránili k azov, náboženstvo, aby nevstupovali do družstiev a nepoddávali sa komunistickej moci. Ich bývalý spolužiak František Olšák napísal text na rozmnožovací blanu, ktorú zobra na MsNV v Poprade, kde už pracoval. V dome Lenky Rennerovej v Spišskej Belej, ktorá zabezpe ila tla iare , bol text vytla ený. Výsledkom bolo bitie, vypo úvanie a súd, pred ktorým stálo 17 mladých udi, z toho dve diev atá. Ich priemerný vek bol 22 rokov. Boli odsúdení spolu na 122 rokov a mesiac žalára.

Denkmal für die Opfer des Kommunismus

Für die von kommunistischer Verfolgung Betroffenen bedeutet er zerstörtes Leben und ruinierte Gesundheit nicht nur der damals Inhaftierten, sondern sehr oft auch ihrer Familien. Zunächst waren es 34 Männer, die gleich im Februar 1945 in Zwangsarbeitslager nach Russland verschleppt wurden. Das religiöse Leben in der Stadt war ihnen ein Dorn im Auge, weshalb sie ihren Angriff gegen Priester und Jugendliche aus dem Kreis des katholischen Jugendbundes richteten. Die Priester Štefan Vaver ák und Ján Lang wurden direkt aus dem Pfarramt ins Gefängnis verschleppt. Kaplan Štefan Baláž folgte ihnen kurze Zeit später. Dreizehn Priester brachten insgesamt 63 Jahre in Gefängnissen und Uranbergwerken zu. In dieser Atmosphäre und unter dem Einfluss der Sendungen von Radio Biela legia „Weiße Legion“ formulierten Bohuš Jakubjak aus Zipser Bela /Spišská Belá und Peter Drozd aus Käsmark, Schüler des Gymnasiums in Käsmark, ihren Aufruf an die Bürger, Priester und Religion zu verteidigen, den Genossenschaften nicht beizutreten und sich der kommunistischen Macht nicht zu beugen. Ihr ehemaliger Mitschüler František Olšák schrieb den Text auf eine Kopierfolie, die er sich aus dem Stadtamt in Poprad besorgt hatte, wo er bereits arbeitete. Im Hause von Lenka Rennerova in Zipser Bela / Spišská Belá, die für die Druckerei zu sorgen hatte, wurde der Text gedruckt. Das Ergebnis waren Schläge, Verhör und Gericht, vor welchem siebzehn junge Menschen standen, davon zwei Mädchen. Ihr Durchschnittsalter betrug 22 Jahre. Sie wurden verurteilt zu insgesamt 122 Jahren und einen Monat Haft.

Monument for the Victims of Communism

For those who are not interested, this piece of stone has no meaning. But those who were affected by communist persecution saw the health and lives of their friends and often their relatives destroyed. As early as February 1945, 34 men were deported to forced labor camps in Russia. The religious life in the city was a thorn in their side and so they attacked both clergymen and young members of the religious community. The clergymen Štefan Vaver ák and Ján Lang were brought to prison directly from the vicarage and Chaplain Štefan Baláž was arrested not much later. Thirteen clergymen spent a total of 63 years behind prison walls and in uranium mines. Against the background of these events, and influenced by the Biela légia broadcasts, a student of the Kežmarok secondary school, Bohuš Jakubjak, and a student from Spišská Belá, Bohuš Jakubjak, as well as Peter Drozd, also of Kežmarok, wrote an appeal to citizens to defend the clergymen as well as the clergy, imploring them not to join the collective farms and not to submit to the communist power. Their former classmate, František Olšák, wrote the text of this appeal on a banner, which he stole from the Communist Town Hall in Poprad, where he had started working. The text was printed in the house of Lenka Rennerova in Spišská Belá. What followed were beatings and the interrogation and trial of 17 young people, two of them girls. Their average age was 22. They were convicted to a total of 122 years and one month in prison.

Pomnik ofiar komunizmu

Dla tych, którzy dotkn ły prze ladowania komunistyczne, oznacza zmarowane ycia i zdrowie nie tylko uwi zionych, ale tak e nie rzadko ich rodzin. Ju w lutym 1945 roku wywieziono do obozów pracy przymusowej w Zwi zku Radzieckim 34 m czyzn. ycie religijne w mie cie było im ciemniem w oku i dlatego swój atak skierowali przede wszystkim przeciwko duchownym i młodzi e ze stowarzyszenia. Ksi a Štefan Vaver ák i Ján Lang byli wywiezieni prosto z ko ciola, a wkrótce podobny los spotkał tak e ksi dza Štefana Baláža. Trzynastu ksi y sp dziło razem 63 lata w wi zieniach i kopalniach uranu. W tej atmosferze i pod wplywem radia Biela Legia uczniowie gimnazjum w Kie marku Bohuš Jakubjak z Białej Spiskiej i Peter Drozd z Kie marku sformuowali odezwa , w której nawoływali do obrony duchownych i wiary, odmowy wst powania do spółdzielni rolniczych i nieulegania komunistom. Ich były kolega szkolny František Olšák przygotował tekst do powielenia i zabrał go do urz du miejskiego w Popradzie, gdzie pracował. W domu Lenky Rennerowej w Białej Spiskiej odezwa została wydrukowana. Akcja zako czyła si biciem, przesłuchaniami i s dem, przed którym stan ło 17 młodych ludzi, w tym dwie kobiety. Wszyscy razem rednio mieli 22 lata. Zostali oni skazani na ł cznie 122 lata i miesi c wi zienia.

